

4 februari 2024, vijfde zondag na Epifanie, dienst van Schrift en Tafel

1e Schriftlezing: Jesaja 35: 1-7, 2e Schriftlezing: Marcus 1: 29-39.

Gemeente van Christus, psychiater Dirk de Wachter schrijft in het boek [Vertrouwingen](#) over het vinden van troost in tijden waarin je leven op zijn kop staat. Hij schreef het boek vanuit zijn eigen ervaringen, nadat enkele jaren geleden bleek dat hij ernstig ziek is. Hij schrijft over het verblijven in ziekenhuizen waarin artsen vakkundige zorg boden. Als psychiater wordt hij zelf ook wel de verdrietdokter genoemd, maar op het moment dat zijn leven tot stilstand is gekomen en zijn wereld teruggebracht is tot dat ziekenhuisbed waarin hij zich diep ellendig voelt, ontdekt hij dat twee dingen hem in het bijzonder troosten en hem rust brengen.

De eerste vorm van troost is de aandachtige vriendelijkheid van de mensen om hem heen. Verzorgenden die begripvol zijn, die aandacht hebben en met je in gesprek gaan; die je zien, door wie je gezien voelt. De tweede vorm van troost is aanraking: een verpleegster die even een hand op het deken van je bed legt, z'n vrouw die binnenkomt en over zijn arm streelt. Hij ontdekt aanraking als de ultieme vorm van troostende nabijheid. Elkaar vastpakken kan ook met taal en met woorden, zo benadrukt hij. We kunnen ook woorden vinden om elkaar aan te raken; in een brief, een kaartje, een tekening van een kind, kan ook een vorm van aanraking zitten.

Van Jezus lezen we dat Hij naar het huis van Simon en zijn broer Andreas gaat, waar de schoonmoeder van Simon met koorts in bed ligt. Daar staan ze dan in die kamer waar die vrouw ligt, en Simon en Andreas en de andere leerlingen spraken met Jezus over haar, zo lezen we. Er wordt over haar gesproken. Even doet de scene denken aan het tegenovergestelde van waar Dirk de Wachter over schrijft. Dat je in een ziekenhuisbed ligt en dat er over je wordt gesproken en niet met je wordt gesproken, terwijl dat laatste zo goed kan doen. Maar Jezus blijft niet op afstand van deze vrouw. Nee, hij loopt uit het gesprek met de leerlingen en gaat naar haar toe, en pakt haar hand vast. Jezus blijft niet op afstand, maar Hij raakt haar aan en komt voor haar tastbaar nabij.

Is dit een voorbeeld van aanraking op een ziekbed als de ultieme vorm van troostende nabijheid? Hoe dan ook, het doet de vrouw goed, want de vrouw komt weer overeind en de koorts verliet haar. Er vindt heling en genezing plaats, maar daar komen geen woorden of rituelen aan te pas. Het gebeurt in de aandacht die gegeven wordt, in de ontmoeting die plaatsvindt, in het vastpakken van de hand. Eenvoudige tekenen van aandacht en nabijheid blijken bevrijdend en helend te werken.

Maar wat gebeurt hier nu eigenlijk? We lezen dat de vrouw met koorts op bed lag. Destijds werd koorts gezien als iets dat bezit van je neemt. Het is het beeld van een mens die als het ware bezet gebied is, in de greep van machten die bezit van een mens hebben genomen. Bij dergelijke machten gaat het in de Bijbel om dat wat maakt dat je als mens niet tot je recht komt, wat je belemmert om mens te zijn zoals je bedoelt bent. Dan kan het om van alles gaan; om ziekte zoals hier in het Bijbelverhaal, maar ook om zorgen die je in je greep hebben, of om verdriet dat je met je meedraagt en dat alles in het leven in een ander perspectief zet. Of om gevoelens van angst of schuld die op ons drukken, of stemmen in jezelf die je steeds weer naar beneden halen. Dat in ons wat ons misschien zo moe van onszelf kan maken. Of om verslavende machten die zoveel kapot maken in het leven.

Het beeld van die vrouw op bed is een beeld van een leven dat tot stilstand is gekomen, zij komt om welke reden dan ook niet tot haar recht, zij kan niet doen wat zij zou willen doen. Wat de Bijbel ons vanaf vrijwel elke bladzijde toeroept, is dat dat niet de bedoeling is, dat het zo niet bedoeld is. God wil dat we als mens tot ons recht komen en zo komt Jezus deze vrouw nabij en dicht op de huid. En juist die nabijheid blijkt heilzaam te zijn.

De vrouw begon meteen voor hen te zorgen. In het Grieks wordt hier het woordje diakoneó gebruikt, waar ons woord diaken van afstamt. In dit woord zit de notie van dienen, zij diende hen. Dit is misschien wel de essentie van de genezing die bij haar plaatsvindt; van zieke vrouw wordt zij iemand die weer kan dienen, die zorg kan dragen. Ze is weer in staat om iets te doen voor een ander. Ze neemt met andere woorden haar plek weer in, ze komt weer tot leven, ze wordt weer mens zoals ze bedoeld is, ze komt weer tot haar recht.

Dat recht was niet zozeer het aanrecht, zo wordt de tekst ook wel opgevat; dat de vrouw meteen met de kopjes in de weer gaat om hen te bedienen. Nee, het gaat erom dat zij een plek in de kring rond Jezus vindt en daar tot haar recht komt, in de dienst aan mensen. Dat zij zoals zij door Jezus werd gezien, nu anderen kan zien, en anderen nabij kan komen zoals Jezus haar nabij kwam. Met het beeld uit Jesaja 35: dorstige grond als zij was, wordt zij weer een bron waar anderen uit kunnen putten.

Zo verzamelt zich binnen de korte keren een mensenmassa voor de deur van het huis. Al zij die vermoeid zijn en onder lasten gebukt gaan, ze komen bij Hem. Al die stilgezette levens, al die mensen met spoken in hun hoofd; Hij *ziet* hen, Hij komt hen *nabij*, en ze vinden rust.

Jezus zoekt zelf ook rust op. Vroeg in de ochtend zoekt hij een plek om alleen te zijn en te bidden. Jezus ging daarvoor vaak een berg op en in het Marcusevangelie roept Hij zijn leerlingen regelmatig op om dat ook te doen. Zijn leerlingen konden soms afgemat zijn van het vele werk dat ze deden. Deze kerk kan ook zo'n plek op een berg zijn, waar je rust kunt vinden, er ruimte komt voor een gebed wat in je opwelt, en er woorden klinken die je op toonhoogte brengen van Gods belofte van liefde en trouw.

Zo scharen wij ons zo meteen op deze berg rond deze Tafel. Doe dit tot Mijn gedachtenis, zo zegt Jezus: in brood en wijn komt Hij ons nabij, worden we gevoed en gesterkt. Hier vindt hij ons zoals we zijn; in de kracht van ons leven of kwetsbaar geworden. We komen Hem nabij met onze blijdschap en dankbaarheid, en met dat wat ons verwond heeft en ons belast. Om bij Hem liefde en zegen te vinden. Want zo wil de Heer met ons zijn.

Iedereen zoekt U, jong of oud
speurend langs allerlei wegen
kronkelig, vreemd, of recht, vertrouwd-
Meester, waar kom ik U tegen?
Eens vindt U ons, bij dag of nacht,
moe van onszelf en zonder kracht,
dorstend naar liefde en zegen.¹

Amen

¹ Lied 837:1 uit het Liedboek (2013).